N° 108. MIDDELBURGSCHE COURANT. 1851.

Dingsdag 9 September.

Besturen en Administratien.

VERKIEZINGEN. GEMEENTERAAD.

DE BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad MIDDELBURG,

Brengen ter kennis der belanghebbenden, dat de inlevering der Stembriefjes voor de verkiezing van Leden van den Gemeenteraad zal plaats hebben op Dingsdag den 9 September e. k., van 's morgens negen tot 's namiddags vijf ure; dat de Gemeente tot inlevering der Stembriefjes, bij besluit van den Raad van 5 Augustus jl., is verdeeld in drie afdeelingen, en dat, naar aanleiding hiervan, de Kiezers hunne Stembriefjes zullen moeten inleveren: wonende Wijk A—F, op de Raadzaal; Wijk G—K, op de groote Benedenvoorzaal, en Wijk L—V, op de gewone Vergaderzaal van Heeren Burgemeester en Wethouders ten Stadhuize; terwijl de toegang tot de eerste en derde afdeeling zal zijn langs den achtertrap, en die tot de tweede afdeeling langs den voortrap aldaar;

Dat voorts, ten gevolge van de bekomene magtiging van Z. M. den Koning, twee Onder-bureaux, het Hoofd-bureau bij het openen der stembriefjes op Woensdag den 10 September, zullen behulpzaam zijn; en dat bij het Hoofdbureau zullen fungeren: als Voorzitter Jhr. Mr. *Paspoort van Grijpskerke*, als Leden Jhr. Mr. *Schorer* en Mr. *S. de Wind*; bij het 1ste Onder-bureau: als Voorzitter Mr. *A. M. Becius*, als Leden de Heeren *A. van den Broecke Jz.* en G. J. *Sprenger*, en bij het 2de Onder-bureau, als Voorzitter de heer *P. de Stoppelaar*, als Leden de Heeren *J. W. van Sonsbeeck* en Mr. *J. F. Bijleveld*; terwijl de Lokalen, waarin deze bureaux zullen zitting nemen, dezelfde zijn als die voor de bureaux der afdeelingen, welke laatste eveneens als de bureaux voor de stemopneming zullen zijn zamengesteld.

Gedaan ten Raadhuize der Stad Middelburg, den 5 September 1851.

De Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
Ter ordonnantie van deze,
M. F. LANTSHEER.

BETALING van *Tractementen* over het derde Kwartaal dezes jaars, ten Kantore van den Betaalmeester en bij Heeren Ontvangers in het Arrondissement Middelburg.

STRANDVONDERIJ.

De regthebbenden op 75 Noordsche DEELEN van 4,50 tot 6,50 Ellen lengte, en gemerkt I. G., en op 3 WATERVATEN, gemerkt J. W. (U. V. / P. C.) geborgen te Oostkapelle en te Arnemuiden, worden opgeroepen zich ter reclame te vervoegen bij den Opper-Strandvonder Bewesten Schelde te Middelburg.

MIDDELBURGSCH ZIEKENFONDS.

Driemaandelijksche BESTUURDERS-VERGADERING, tot opneming van Leden, Dingsdag 16 September 1851, des avonds ten 7 ure, in de Tuinkamer van *Sint-Joris*.

Namens de Directie,
J. J. PIETERSE Tz., Secretaris.

WELDADIGHEID.

Middelburg, den 8 September 1851.

DIAKENEN der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier, berigten, aan Ds. *J. J. van Deinse* te hebben uitgereikt, het door hen gisteren namiddag in de Koorkerk gecollecteerde verzegelde pakje, welks opschrift was: *Voor het Zendeling-Genootschap*.

Diakenen voornoemd,
H. GIDIONSE, Praeses.
Cs. NUYS, Scriba.

Het DIACONIE-ARMBESTUUR van *Oost- en Westsouburg*, heeft bij de inzameling der liefdegaven in de voormiddag godsdienst-oefening van gisteren, een verzegeld pakje ontvangen, met het opschrift: *Voor de Armen van O. en W. Souburg*, waarin een Russische Coupon met eenig Zilvergeld, te zamen *f* 25; onbekend van wien afkomstig, betuigt het daarvoor op deze wijze zijnen warmen dank.

Oost- en Westsouburg, den 8 September 1851.

Namens het Armbestuur voornoemd,
C. A. KAM, Voorzitter.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG den 8 September.

Bij Zr. Ms. besluit, van den 30 augustus, is de officier van administratie 1ste klasse, *G. P. van Bijsterveld*, uit hoofde van ongeschiktheid voor de werkelijke zeedienst, door ligchaamsgebreken, op zijn verzoek, uit gedachte betrekking met den laatsten dier maand eervol ontslagen, onder toekenning van pensioen.

— De minister van financien heeft, onder dagteekening van 24 augustus jl., aan de heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, doen voorafgaan de volgende missive:

„ Het is mij gebleken, dat deurwaarders, door belastingschuldigen verzocht, aangiftbiljetten, in zake van directe belastingen, voor hen in te vullen, voor die invulling geschenken in geld van hen aannemen. Het is mijn stellig verlangen, dat deze verkeerdheid nergens meer plaats grijpe, en ik verzoek UEd-gestrenge derhalve, tegen het aannemen van dergelijke geschenken een nadrukkelijk verbod aan de deurwaarders in uwe directie te doen uitgaan."

— Met eenigen grond van zekerheid verneemt men, dat het nieuwe, aan de Staten-Generaal aan te bieden, budget voor 1852, behalve de baten van vorige diensten een overschot van anderhalf millioen zal aanbieden.

— Men verneemt, dat het ontwerp van de wet op het lager onderwijs gereed is. Voorgaans goed onderrigte personen verzekeren dit. De indiening wacht op de regeling van het konsistorium der Nederlandsche kerk, waarmede het één geheel zal uitmaken.

— Naar men verneemt, zal de doopplegtigheid van den jonggeboren prins aanstaanden vrijdag, den 12 dezer, in eene der zalen van het paleis van Z. M. den koning plaats hebben, en zal er des middags in het paleis in het Bosch groot diner gehouden worden.

— In de residentie zijn aangekomen de prins en de prinses *Lieven*, met hun gevolg, komende van Rusland.

— Ten gevolge van eenige mutatien bij het personeel van 's rijks marine, is het état-major van het te Nieuwe Diep gestationeerde wachtschip DE SAMBRE, als volgt: kapitein-ter-zee *H. Ferguson*; kapitein-luitenant-ter-zee *W. H. Dittlof Tjassens*; luitenant-ter-zee 1ste klasse *R. C. Sloos*; luitenants 2de klasse *R. H. Tideman*, *W. Brouwer*, *W. F. L. de Vriese*, *D. H. Buys* en jhr. *A. Meijer*; adelborst 1ste klasse *J. E. Cornelissen*; officier van gezondheid 1ste klasse *J. P. ter Beek*, en der 3de klasse *G. van Overbeek de Meijer*; officier van administratie 1ste klasse *J. E. Kempe*; adjudant-administrateur *D. L. de Rochemont*; scheeps-klerken *F. A. Marinkelle*, *J. H. van Hoboken* en *J. F. J. Mahieu*; 1ste luitenant der mariniers *H. de Haan Hugenholtz*.

— Uit 's *Bosch* schrijft men van den 4 dezer:

„ Gisteren avond heeft zich alhier uit eigene beweging (door zijn verontrust geweten, zoo hij zegt, gedreven) in hechtenis begeven zekere *Wouter Schijvenaar*, als schuldig aan moedwillige brandstichting in het huis zijns broeders te Kruisland onder Steenbergen gepleegd, in den nacht van zondag op maandag, waardoor de bezittingen diens broeders totaal moeten vernield zijn en hij zelf zeer gevaarlijk gewond, of reeds aan de gevolgen zou overleden zijn. Het wanbedrijf des daders zou uit wraak zijn ontstaan."

— Door den heer luitenant-generaal, adjudant-en-chef van het huis des konings, is, namens Z. M., aan de militaire bevelhebbers medegedeeld, dat hoogstdezelve, het schieten met een buks door de officieren van de vloot en het leger steeds willende aanmoedigen, besloten heeft, dat er op 22 junij 1852 op het Loo een wedstrijd zal plaats hebben in het schieten, met de Nederlandsche kernbuks, naar de schijf, bij welke gelegenheid vier prijzen aan de best schietenden zullen worden vereerd; Z. Exc. noodigt mitsdien zooveel officieren uit tot deelneming aan voorzegden strijd, als slechts gemist kunnen worden, moetende de belanghebbenden zich uiterlijk vóór den 15 dezer daartoe verklaren.

— Uit eene dezer dagen aan de leden der maatschappij van Nederlandsche letterkunde te Leyden toegezonden naamlijst blijkt, dat die maatschappij thans, behalve Z. M. den koning als beschermheer, drie eereleden telt, namelijk, de prinsen *Frederik* en *Hendrik* der Nederlanden en den hoogleeraar *M. Siegenbeek*, en verder 384 gewone leden binnenslands, 6 in de overzeesche bezittingen en 103 buitenslands, waaronder dr. *K. Gutzlaff*, in China.

— Onlangs had te Deventer een droevig ongeluk plaats. Eene dienstbode begaf zich, bij afwezigheid van hare meesteresse, naar eene kamer, om te mangelen of van onder het werktuig iets weg te nemen. De mangel te ver uitgetrokken en overgeslagen zijnde, is op haar gevallen, met het ongelukkig gevolg, dat haar de borst en beide beenen werden verbrijzeld. Na lang zoeken heeft men eerst des nachts haar lijk onder den mangel gevonden.

Kerknieuws. — *Middelburg*, 8 *september*. Bij de Nederduitsche Hervormde gemeente alhier had gisteren voormiddag, in de Nieuwe-kerk, de bevestiging plaats van den van Harderwijk beroepen leeraar, ds. *B. J. H. Taats*. De bevestiger, ds. *J. J. L. ten Kate*, hield bij deze plegtigheid eene harteiijke redevoering, voor welke hij tot tekst gekozen had Rom. X vs. 15b: *Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen die vrede verkondigen*. Ds. *Taats* aanvaardde des avonds, in dezelfde kerk, zijn leeraars-ambt bij deze gemeente, tot haar sprekende naar aanleiding van I. Corinth. II vs. 2: *Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en dien gekruisigd*. — Eene overgroote schaar van toehoorders getuigde van de belangstelling in beide godsdienstige plegtigheden.

Buitenlandsche Tijdingen.

Amerika. — De berigten uit New-York loopen tot den 23 augustus. De inhoud is vrij belangrijk, als behelzende de landing van *Lopez* op Cuba, die men trouwens te gemoet zag. Het blijkt, dat deze vrijbuiter met 450 man aan wal gestapt is, doch 50 daarvan schijnen door een schip van de Havannah opgevangen en gefusilleerd te zijn geworden. De positie van *Lopez* was zeer gevaarlijk. Eene omstandigheid, die welligt gevolgen kan hebben, bestaat in het vuren van een Spaansch schip op een Amerikaansch, in de veronderstelling, dat het tot de *Lopez*-expeditie behoorde. De gouverneur-generaal had 800 man van de Havannah afgezonden om het hoofd der vrijbuiters te onderscheppen. Te New-York riep men wraak over het bloed der 50 gestraften, wier namen bekend gemaakt werden. De opschudding in New-Orleans was vrij groot, en de vrees voor ongeregeldheden zoo sterk, dat men de militaire magt versterkte.

Engeland. — *Londen* 4 *september*. De koninklijke commissie heeft heden het parlement tot 4 november geprorogeerd. Deze plegtigheid werd door een groot aantal dames bijgewoond.

— Het democratisch verbond van Ierland heeft dingsdag laatstl. eene groote meeting gehouden, om den verjaardag van de ontvlugting van den heer *Terence M'Manus* te vieren, die door de „ sloode Whigs" veroordeeld was. De heer *Ledru Rollin* was uitgenoodigd om deze vergadering bij te wonen, doch hij is niet op de meeting verschenen, hetwelk hoogelijk door de meeste hoofden der Iersche democraten afgekeurd wordt.

— Onder de passagiers van het stoomschip *Trent*, hetwelk den 1 dezer van Southampton naar Californie vertrok, bevonden zich ook 18 Belgische mijnwerkers. Deze leden maken het eerste gedeelte uit eener vereeniging van 300 Belgische mijnwerkers, welke zich naar het goudland begeven, om daar eene exploitatie op ruime schaal te beginnen. De mijnbewerking van deze vereeniging zal op wetenschappelijke beginselen gedreven worden, terwijl ieder persoon voldoende van al het noodige voorzien is, om alle ongemakken, welke hen in Californie wachten, te boven te komen.

— Men verneemt, dat de koninklijke commissie voor de tentoonstelling voornemens is, niet alleen een gedeelte van het glazen paleis tot een wintertuin in te rigten, maar daarenboven nog een gedeelte af te zonderen voor een industrieel museum en instituut voor kunsten en handwerken. Vervolgens zou er nog plaats overblijven voor eene teekenschool, eene schilder-galerij, voor verzamelingen van producten uit de botanie, natuurlijke geschiedenis, sterre- en oudheidkunde en eindelijk eene wandelplaats, welke versierd zou worden met schoone planten en gewassen.

— Men begint te twijfelen aan het gerucht, dat de koningin de tentoonstelling sluiten zal op 11 october aanstaande, wijl H. M. den 9 te Liverpool zal aankomen, om eene adelijke familie te bezoeken.

— De *Chetham*-vereeniging heeft authentieke stukken aan het licht gebragt, waaruit blijkt, dat de oudste dochter van *Milton*, *Anna*, niet lezen konde; de tweede, *Mary*, niet spellen, terwijl de derde, *Deborah*, genoegzaam op dezelfde hoogte stond, ofschoon dikwijls beweerd is geworden, dat zij haren vader uit het Hebreeuwsch, Grieksch en Latijn voorlas, zonder een van die talen te kennen.

Duitschland. — *Weenen* 5 *september*. Men meldt uit Ischl, dat de koninklijk Pruissische familie den 3den vertrekt. De keizer blijft tot den 4den, en komt den 5den weder te Schonbrunn. Hij zal den 14den over Triest en Venetie naar Verona op reis gaan, en zich veertien dagen in Lombardije ophouden. De groote manoeuvres zullen met een scheepsstrijd op het Lago di Garda eindigen, waaraan de stoom-flotille deel zal nemen.

— Onder de vreemde diplomaten, die zich op dit oogenblik te Ischl bevinden, noemt men ook den Nederlandschen gezant, de baron *van Heeckeren*.

— Nopens de testamentaire beschikkingen van den hertog van *Saksen-Coburg-Gotha* verneemt men, dat de tweede zoon, prins *August*, als erfgenaam van Gotha zal optreden, daar de eerstgeborene, prins *Ferdinand*, gemaal der koningin van Portugal, tot universeel erfgenaam verklaard, zijn regt daarop, tegen aanzienlijke geldelijke schadeloosstelling, heeft afgestaan.

— De K. K. tabaks-fabrijken leveren gemiddeld 200 millioen sigaren, 400,000 ctnr. snuif en 250,000 ctnr. gekorven rooktabak per jaar. Hieronder zijn de Hongaarsche fabrijken niet begrepen.

— Uit Pesth wordt gemeld, dat de bevolking der stad sinds de groote beroeringen is afgenomen. In 1847 beliep het getal inwoners 100,619 en tegenwoordig niet meer dan 83,828, eene vermindering alzoo van 16,791 zielen, dat is 16 5/4 pct.

— Uit Konstantinopel wordt berigt, dat *Ali-Pacha* den Oostenrijkschen gezant schriftelijk de verzekering heeft gegeven, dat de Porte na rijp beraad besloten had, de Hongaarsche vlugtelingen niet voor den eersten januarij 1852 in vrijheid te stellen, en dat zij tot dat tijdstip van geene onderhandelingen dienaangaande meer hooren wilde. Van eene andere zijde wordt verzekerd, dat de Porte aan *Soliman Bey* officieel den last had gegeven, aan de vlugtelingen mede te deelen, dat het Amerikaansch bewind de stoomboot *Mississippi* ter hunner beschikking gesteld had, en dit vaartuig den eersten september te Gemlek verwacht werd.

Berlijn 5 *september*. De schoone uitkomsten, die de spaarkassen, gedurende den laatsten tijd veelvuldig opgerigt, in de steden opleveren, hebben bij het ministerie voor landbouw het denkbeeld doen ontstaan, om de vestiging van spaarkassen ten platten lande ernstig ter harte te nemen en te bevorderen.

— De stedelijke regering heeft besloten eene nieuwe belasting te heffen, van allen die het gemeente-burgerregt verwerven en een eigen bedrijf uitoefenen, of door huwelijk, enz. eene eigen huishouding beginnen. Deze belasting zou 50 thlr. bedragen, en het regt tot deelname aan de gemeenteverkiezingen van de betaling afhangen.

— Men schrijft uit Munchen, dat de koning zich aldaar

[illegible]dt, aan de moeijelijkste gemsenjagten deel [illegible] hoogste bergtoppen met de koenste jagers bе[illegible]rucht nopens de reis van prins *Adelbert* naar Grieken[illegible]vestigt zich; hij zal in december vertrekken.

— Men schrijft uit Posen, dat aldaar sinds eenigen tijd gedurig groote bezendingen stoommachines passeren, naar Polen bestemd. Men trekt hieruit een nieuw bewijs voor de meermalen geuite veronderstelling, dat de opheffing der grens-tollen tusschen het keizerrijk en Polen de industrie krachtdadig in de hand werkt. De machines schijnen bestemd te zijn voor branderijen, suikerfabrieken en weverijen. Men zegt, dat aanzienlijke grondbezitters zich voor belangrijke ondernemingen met deskundigen verbonden hebben. Ook spreekt men er van, dat er op de Poolsche wol een zware uitvoer-tol zou gelegd worden.

— De Fransche omwenteling heeft aan *Rudolph Gottschall* stof geleverd voor een beschrijvend gedicht, getiteld: „de Godin der Rede." De hoofdpersoon is eene vrouw, die, om haren man van de guillotine te redden, de rol der Godin op zich neemt. De bekende criticus *Robert Heller* heeft over enkele gedeelten die hij uit het nog onuitgegeven gedicht, hoorde voordragen, een zeer gunstig oordeel uitgesproken. De schildering van een banket der hoofden van de omwenteling moet den dichter bijzonder gelukt zijn.

Frankrijk. — *Parijs 4 september.* Het gerucht loopt, dat zelfs de generaals *Lamoricière*, *Cavaignac*, *Changarnier* en *Leflô*, als medepligtig aan een complot, zouden worden gearresteerd, en dat de partij van *Joinville* vooral grooten last zou lijden. Er zijn maar zeer weinigen, die hieraan eenig geloof hechten. Men zegt, dat de zaamgezworenen meest bestaan uit Polen, Oostenrijkers, Pruissen en Fransche Jacobijnen, en hunne vereeniging den naam draagt van *volkerenbond*. Van Londen uit zou de toorts des oproers worden ontstoken; op dat licht zouden Weenen, Berlijn, Hamburg, Pesth, Munchen en Brussel in opstand geraken. Dit zal blijken uit de arrestatien, die in verschillende der genoemde steden zullen worden bewerkstelligd.

Het besturend comité zetelde te Parijs en verdeelde zich in een groot getal sectien, waarvan de achterkamers der socialistische koffijhuizen zoo vele werkplaatsen waren.

Uit de Mazzinische leening werden de kosten van het zamenzweren betaald.

5 sept. — Het ontdekt complot maakt veel indruk en is het onderwerp van de gesprekken. Het getal arrestatien klom reeds tot 200, en nog een groot aantal bevelschriften tot gevangenneming is er uitgevaardigd. Men is in het bezit gekomen van allerbelangrijkste documenten, die verraden, dat de zamenzwering hare vertakkingen heeft in alle steden van Europa, en dat haar doel is: *eene wereld-revolutie.*

Men zegt, dat de aanwijzing tot het ontdekken van het complot uit Engeland is gekomen; anderen danken haar aan de Pruissische policie, en nog anderen aan *Metternich.* Hoe het zij, dit is zeker, dat de gearresteerden meest vreemdelingen zijn, vooral Duitschers. De ministeriele bladen verhalen, dat aanzienlijke personaadjen in Frankrijk niet vreemd zijn aan het complot, en voorspellen, dat eenige van deze in hechtenis zullen worden genomen. Een der bladen noemt zelfs volksvertegenwoordigers onder de zaamgezworenen.

— Het plan van eene reis voor vermaak rondom de wereld, waarvan vroeger reeds is melding gemaakt, wordt verwezenlijkt. Den 26 dezer vertrekt daartoe van Bordeaux *de Succes*, 800 ton groot, onder bevel van kapitein *Monmereti.* Het benoodigd aantal reizigers tot dekking der kosten is sedert lang bijeen.

— De minister van oorlog deelde dezer dagen eene som van 949 fr. 10 cent. uit aan de tien oudste brigadiers en onder-officieren bij de kavallerie. Dit tiental telde te zamen 340 jaren. De bewuste som was de interest van 20,000 fr., door een generaal tot zulk een doel aan het rijk geschonken.

— *6 september.* — Heden zijn er ter zake van het ontdekt complot geen verdere arrestatien bewerkstelligd. Men zegt zelfs dat reeds de helft der gearresteerden zijn in vrijheid gesteld. Onderscheidene bevelen tot gevangennemingen zijn naar de departementen gezonden en men spreekt van belangrijke papieren aldaar in beslag genomen.

De dagbladen houden zich nog steeds bezig met de candidatuur voor het presidentschap van den prins *de Joinville.* De fusionnisten schijnen voor die betrekking den graaf *de Molé* voorop te zetten.

— Het getal der algemeene raden welke vóór de herziening gezind zijn bedraagt thans 78.

Beursberigt. — De 5 pct. 94,00 fr.; de 3 pct. 55,85 fr.

Belgie. — *Brussel 3 september.* In de zitting van den senaat op gisteren is het eerste artikel, van het wets-ontwerp op de successien, met 33 tegen 18 stemmen verworpen. In dit artikel was het regt van successie in de regte lijn vervat.

Brussel 5 september. De *Moniteur* van heden bevat het koninklijk besluit, waarbij de zitting der wetgevende magt van 1850—1851 gesloten, de senaat ontbonden en de kamer van vertegenwoordigers, benevens de nieuw gekozen senaat, op 4 november eerstkomende bijeengeroepen worden.

Ingezonden Stukken.

De kiem van staatkundig leven begint zich, in ons anders zoo kalm, zoo rustig in echt Nederlandschen zin voortsukkelend stadje, regt aardig te ontwikkelen. — Candidatenlijsten, uitvloeisels eener vrijzinnige kiezers-vergadering, *contra* candidaten-lijsten, misgeboorten van teleurgestelde verwachtingen, werden den kiesbevoegden toegezonden. Wenken, beschouwingen, vooral raadgevingen, leest men in de Middelburgsche courant; — men geeft raad, men vraagt raad; in tegenstelling van het spreekwoord, is goede raad hier zeer goedkoop, en, uitgezonderd de raad tegen de kiespijn, is men hier nooit zoo kwistig en tevens zoo gemoedelijk met raadgevingen geweest, dan nu het de keuze geldt van nieuwe leden voor den raad. Voorlichters doen hun lantaarn flikkeren, en willen de opmerkzaamheid vestigen op mannen van beproefde trouw, vaderlandsliefde, eerlijkheid, onbaatzuchtigheid, nederigheid, bedaardheid, kennis en andere politieke deugden. Er zijn er echter, die, zelfs zonder het vergrootglas van *Leeuwenhoek* te bezigen, op die lantaarn willen lezen: „Kiest mij! kiest mij! Al de deugden, die den gewonen mensch met al zijne bekrompen denkbeelden, met al zijne kleinstadsche verkeerdheden, tot eene staatkundige sommiteit vormen, bezit *ik* in ruime mate."

Zonder mij in die worsteling van inzigten te willen mengen, die trouwens altijd moet ontstaan, wanneer aan een volk het juk der voogdijschap, hetwelk zes-en-dertig jaren lang elk denkbeeld van vooruitgang onderdrukte, wordt ontnomen, en, door het woord van een vrijzinnig en de regten van den burger verzekerend staatsverdrag, uit de dommelige marmottenslaap van het staatkundig *laisse fairez* wordt gewekt, uit ik hier slechts een billijk, een grondwettig verlangen, namelijk: *geheele openbaarheid van de stedelijke begrooting*, niet in den geest van het koninklijk besluit van 16 mei 1847, no. 3, het welk het *ter visie* leggen van de stedelijke begrootingen, op de plaatselijke secretarien, bepaalt, dus alleen *ter inzage*; — *inzage* beteekent weinig — oppervlakkige beschouwing niets, — *gezet onderzoek* ter vergewissing, *alles*; maar naar de bepaling van art. 203 der gemeente-wet, waar de beperking van het onderzoek wordt weggenomen door de woorden: „*en hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar worden gesteld.*" Het eerste bewijs, dat de nieuw benoemde raadsleden van hunnen eerbied voor de regten eener goede burgerij, van hunne gehechtheid aan vrijzinnige beginselen, bij magte zijn te kunnen geven, zal zijn: 1. het doen drukken der *geheele stedelijke begrooting* 1851—52, in de Middelburgsche of Zeeuwsche courant, en die begrooting wijders, met de noodige inlichtingen en bescheiden, door de drukpers (niet bij afschrift) tegen betaling verkrijgbaar te stellen.

Het is die *meerdere openbaarheid der stedelijke begrooting*, welke ik (zoodra zij is aangeboden), van de nieuw benoemde raadsleden, als billijk, wettig en regtvaardig durf verwachten, en waarop ik, met al de kennis van mijn burgerregt, met al de overtuiging mijner ziel, zal blijven aandringen.

Maar terwijl de vorm der begrooting, van wege hare doorgaande oppervlakkigheid, op zichzelf reeds voor de nieuw benoemde raadsleden (zoo als zij het voor de oude was) ongenoegzaam zal zijn, hoe is het dan denkbaar, dat zich de minder in administrative vormen geoefende burger, die zich het tijdverlies getroost, op het afgelegen raadhuis een blik op dien cijferbouw te slaan, zijne belangstelling in een eerlijk en regelmatig beheer der gelden, die hij als de vruchten van zijnen arbeid en zijne nijverheid in de stadskas brengt, zal kunnen bevredigen?

Het is een vereischte, dat men, om over het wezen eener begrooting juist te kunnen oordeelen, *tot gezet onderzoek* in staat worde gesteld; het bezit der gedrukte begrooting, zoowel als het doen opnemen in de dagbladen, in navolging van andere meer aanzienlijke steden, maakt het onderzoek in de binnenkameren uitvoerbaar. — Geheimhouding, beperking, of wel belemmering van onderzoek, kweekt wantrouwen en geeft aan ontevredenheid de gevaarlijkste wapens tegen een bestuur in handen; openbaarheid, en vooral *onbeperkte openbaarheid*, inzonderheid daar waar het financiele aangelegenheden betreft, was steeds de schrik *aller slechte*, de steun *aller goede* regeringen. — Geen geloof zonder kennis, geen vertrouwen zonder grond; — die openbaarheid zal het vertrouwen tusschen het stedelijk bestuur en de burgerij bevestigen, waar het bestaat, vermeerderen; waar het wankelend is, ondersteunen, en het zal een streelend gevoel voor mijn hart zijn, met terzijdestelling van alle kleingeestige begrippen, uit enge en den waren staatsburger weinig betamende vijandelijke gezindheden geboren, die hier als paddestoelen behoorden te worden uitgeroeid, de plaatselijke bestuurders als goede huisvaders te kunnen erkennen, die de regten der ingezetenen als meerderjarigen eerbiedigen.

Vlissingen, 9 september 1851. A. RUYSCH.

Advertentien.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.